

Självständigt arbete i krigsvetenskap, (PYO 360)

<i>Författare</i> Kd Niklas Lindkvist	<i>Program</i> YOP 06-09
<i>Handledare</i> Mj Anders Gardikro	
UNDERHÅLLSTJÄNST I FÖRÄNDRING	

SAMMANFATTNING

Logistikfunktionen spelar en viktig roll i de stridande förbandens förmåga att uppnå verkan och genom en väl fungerande underhållskedja kan förbandens kapacitet att lösa uppgifter under en lång tid avsevärt förbättras.

Den här avhandlingen redovisar hur logistiken kan kopplas till de uppgifter som Försvarmakten har fått från regeringen, hur underhållstjänsten bedrivs under invasionsförsvaret och hur underhållstjänsten bedrivs i dagens grund- och insatsorganisation. Avgränsningar i avhandlingen har gjorts så att exempel och trender på pluton- och kompaninivå är hämtade från Ledningsregementet i Enköping.

Avhandlingen konstaterar att det finns skillnader inom logistiken jämfört med tidigare och att det idag inte finns några konkreta typförband utan att förbandet sätts upp efter kravspecifikationer från de klienter som de skall understödja.

Vidare forskning inom området skulle kunna vara hur denna förändring återspeglats i utbildningen av de värnpliktiga samt hur de mer komplexa materielsystemen påverkar de värnpliktigas förmåga att verka i sin befattning inom logistiken.

1	INLEDNING	1
1.1	BAKGRUND OCH SYFTE.....	1
1.2	FRÅGESTÄLLNING.....	2
1.3	AVGRÄNSNING.....	2
1.4	DISPOSITION	2
1.5	METOD OCH KÄLLOR	3
1.5.1	<i>Källkritik.....</i>	5
1.5.2	<i>Tidigare forskning</i>	6
1.6	DEFINITIONER AV CENTRALA BEGREPP	6
2	FÖRSVARSMAKTENS UPPGIFTER	9
2.1	LOGISTIK I MILITÄRA OPERATIONER	11
3	UNDERHÅLLSTJÄNST UNDER INVASIONSFÖRSVARET	13
3.1	UNDERHÅLLSKOMPANI	14
3.2	FÖRSÖRJNINGSKOMPANI	16
4	UNDERHÅLLSTJÄNST I INSATSFÖRSVARET	20
4.1	FÖRSVARSMAKTENS LOGISTIKKONCEPT	20
4.1.1	<i>Helhetssyn.....</i>	20
4.1.2	<i>Behovsstyrd logistik.....</i>	21
4.1.3	<i>Resurseffektivitet.....</i>	21
4.1.4	<i>Anpassad tillgänglighet.....</i>	21
4.1.5	<i>Interoperabilitet.....</i>	22
4.2	GENOMFÖRANDE AV LOGISTIKVERKSAMHET INOM FÖRSVARSMAKTEN	22
4.2.1	<i>Logistikledning</i>	22
4.2.2	<i>Logistik vid operationer och insatser</i>	23
4.2.3	<i>Logistik vid förmågeskapande produktion.....</i>	23
4.2.4	<i>Försvarets bakre logistknivå</i>	24
4.3	TRENDER I UNDERHÅLLSTJÄNSTEN VID LEDNINGSREGEMENTET	24
4.4	LOGISTIKLÖSNING I GRUNDORGANISATIONEN PÅ BRIGADSTABSKOMPANIET VID LEDNINGSREGEMENTET 2009.....	26
4.5	LOGISTIKLÖSNING TILL STABSFÖRBANDEN I NORDIC BATTLE GROUP 2011	28
4.5.1	<i>Skillnader i logistklösningarna i de två exemplen</i>	29
5	KONKLUSION.....	29
5.1	FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	31
6	DEFINITIONER OCH BEGREPP	33
7	BILAGA 1	36
8	LITTERATUR OCH KÄLLFÖRTECKNING	38

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund och Syfte

Den yttersta uppgiften för Försvarsmakten är förmågan till väpnad strid och för att uppnå detta krävs resurser för att underhålla och förflytta dessa. Logistiken spelar en stor roll för att skapa en god uthållighet och en förmåga för våra väpnade styrkor att kunna verka under en längre tid. Trots det så råder en frånvaro av studier kring detta ämne trots att mycket forskning har skett på de mer operativa händelserna i krigföringen. Som *van Crevald* och *Thomson* uttrycker i sina verk *Supplying War* och *Lifeblood of War* kan detta bero på att logistiken är ett mindre glamoröst ämne och att undersökningar inom detta område blir en sysselsättning som lämnar mindre åt fantasin och som kräver mer utav hårt rutinarbete och kvantitativa uträkningar.¹

De senaste 20 åren så har Försvarsmakten genomgått stora förändringar vad gäller organisationen och arbetsuppgifter. Från ett materiellt och personellt stort förrådsställt försvar, inriktat mot att försvara vår territoriella integritet men som numera har ersatts av en mindre, mer flexibel försvarsmakt som är redo för insatser runt om i världen. I och med dessa förändringar i målsättningar och krav samt de nya uppgifterna som ställts till förbanden så borde också metoderna för att understödja dessa förband ha ändrats.

Denna avhandling syftar till att belysa skillnader i de målsättningar, krav och uppgifter som ställts i dagens insatsförsvar gentemot de som ställdes i gårdagens invasionsförsvar. Med hjälp av dessa skillnader kan man senare analysera vidare om utbildningen har förändrats i takt med organisationen och om utbildningen av främst de värnpliktiga sker mot de mål och krav som finns.

1.2 Frågeställning

- På vilket/vilka sätt skiljer underhållstjänsten och logistikförbanden sig åt i dagens grund- och insatsorganisation gentemot tidigare invasionsförsvar?
- På vilket/vilka sätt är kraven och uppgifterna som ställs på förbanden olika i de två fallen?

Dessa två frågor utgör frågeställningen i avhandlingen.

1.3 Avgränsning

Analysen kommer att avgränsas så att den i första hand omfattar förband som finns och har funnits vid Ledningsregementet, tidigare Upplands Regemente. Således kommer nivåer över bataljon/kompani ej att analyseras. Analyser och slutsatser avhandlar endast Sveriges försvarsmakt

¹ Försvarsmakten, Militärteorins grunder, 2004, sid 105

1.4 Disposition

Uppsatsen är uppdelad i en inledande del, tre huvudkapitel och en avslutande konklusion.

Inledningen beskriver bakgrunden till arbetet, varför frågeställningen är intressant att besvara samt metods specifika detaljer.

Kapitel två beskriver Försvarmaktens huvudsakliga uppgifter och operativa förmågor som justeras årligen i regleringsbrevet till Försvarmakten. Utifrån dessa uppgifter och operativa förmågor förklaras här även kort vad logistiken har för betydelse inom detta.

Kapitel tre behandlar teorier kring hur underhållstjänsten bedrevs tidigare samt vilka uppgifter och krav som ställdes på den dåvarande logistikorganisationen.

Kapitel fyra avhandlar teorier och empirisk fakta för hur underhållstjänsten bedrivs i dagens insats- och grundorganisation samt dess uppgifter och krav. Här presenteras även trender för utvecklingen av underhållstjänsten vid Ledningsregementet samt två exempel på logistiklösningar, ett från grundorganisationen vid Ledningsregementet och ett preliminärt från stabsförbandet på Nordic Battle Group 2011.

I konklusionen analyseras de uppgifter som framkommit under de tidigare kapitlen och svaren används för att besvara de givna frågeställningarna. Här diskuteras det även om de eventuella problem och möjligheter som de tidigare uppgifterna har belyst. Det presenteras också förslag till vidare forskning.

1.5 Metod och källor

Metoden som används i uppsatsen är komparativ.

Teorin i uppsatsen baseras dels på material från reglementen och handböcker som är väsentliga för att i huvuddelen kunna beskriva den tidigare underhållstjänsten och dels på empiriska studier som baseras på intervjuer och skrivelser för att beskriva den nuvarande.

Reglementen

Brigadreglemente Armén Underhållsbataljon (BrigR A Uhbat), 1998

BrigR A Uhbat beskriver taktik och stridsteknik vid nationella insatser. BrigR A Uhbat är specifik för den här sortens typbataljon och beskriver bataljonens uppgifter, dess strid och övrig verksamhet.² Källan används i kapitel tre för att beskriva uppbyggnaden och tillvägagångssätt för en underhållsbataljon.

Brigadreglemente Armén Underhållskompani (BrigR A Uhkomp), 2000

Behandlar specifikt underhållskompaniets uppgifter och tillvägagångssätt för att understödja bataljonens strid samt kompaniets övriga verksamhet.³ Källan används i kapitel tre för att förmedla arbetssätt, gruppering och konstruktion av ett underhållskompani.

Brigadreglemente Armén Försörjningskompani (BrigR A Försörjnkomp), 1999

Behandlar specifikt försörjningskompaniets uppgifter och procedurer för att understödja bataljonens strid samt kompaniets övriga verksamhet.⁴ Källan återfinns i kapitel tre för

² Försvarmakten, BrigR A Uhbat, 1998, sid 3

³ Försvarmakten, BrigR A Uhkomp, 2000, sid 3

⁴ Försvarmakten, BrigR A Försörjnkomp, 1999, sid 3

Yrkesofficersprogrammet 2006-2009

att skildra hur typförbandet försörjningskompani grupperade, arbetade och var uppbyggda.

Grundsyn Logistik, 2007

Grundsyn Logistik är en del av Försvarsmaktens doktriner och är ett inriktande dokument för funktionen. Grundsyn Logistik förmedlar ett gemensamt förhållningssätt för planering och genomförande av logistikfunktionen inom Försvarsmakten.⁵ Den skall användas som en vägledning och skall inte ses som direktiv eller order.⁶ Källan används i kapitel fyra för att förmedla utvecklingen av underhållstjänsten ifrån invasionsförsvaret till insatsförsvaret. Den tar upp logistikkonceptet, genomförandet av logistiken på förbandsnivå samt olika logistiknivåer.

Handböcker

Handbok Underhåll Fred, 1996

Källan används för att definiera det centrala begreppet underhållstjänst.

Skriftliga källor:

Remiss, Taktisk Organisatorisk Ekonomisk Målsättning för (F)HQ med stabsförband

Källan används för att presentera ett preliminärt exempel på logistiklösning från insatsorganisationen.

Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten

Källan används för att redovisa regeringens ställda uppgifter på Försvarsmakten

Försvarsmaktens verksamhet för budgetåret 2009 (Regleringsbrev)

Källan används för att presentera de operativa förmågor och mål som regeringen har tilldelat Försvarsmakten.

Intervju:

Kn Johan Clerborn

Tross- och reparationspluton, Brigadstabskompaniet

Ledningsregementet

Källan beskriver trender vid Ledningsregementet avseende utbildning, materiel och uppbyggnad av förband.

1.5.1 Källkritik

Det skrivna materialet som används i uppsatsen (Reglementen, handböcker, skrivelser) bör anses ha hög trovärdighet av den anledningen att de är officiella och har fastställts på hög nivå inom Försvarsmakten. Intervjuerna kommer att dokumenteras och refereras på ett sådant sätt att reliabiliteten på dessa kommer att vara godtagbara för uppsatsen.

1.5.2 Tidigare forskning

Tidigare forskning på det här området finns men är limiterat vid en jämförelse av annan forskning som har bedrivits inom krigsvetenskapen. Svensk forskning inom liknande område som denna uppsats kommer att avhandla är begränsat till c-uppsatser från chefsprogrammet vid Försvarshögskolan men en forskning med samma avgränsningar och samma frågeställning har inte hittats. Likartad tidigare forskning är dessutom på en generellt högre nivå än vad denna uppsats behandlar.

⁵ Försvarsmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 7

⁶ Försvarsmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 7

1.6 Definitioner av centrala begrepp

Underhållstjänst:

Underhållstjänsten omfattar förnödenhetsförsörjning och teknisk tjänst.⁷

Förnödenhetsförsörjningen innehåller delar för att understödja övriga förband inom drivmedelstjänst, livsmedelstjänst, bränsle- och vattentjänst och fältposttjänst.⁸ Den tekniska tjänsten syftar till att understödja förbandens förmåga att lösa ställda uppgifter⁹. Den tekniska tjänsten skall genomföras aktivt och framåttriktat.

Logistik:

Syftar till att ge stöd till strategisk, operativ och taktiskt militär verksamhet. Syftet uppnås genom att upprätta och bibehålla efterfrågad tillgänglighet, uthållighet och rörlighet hos Försvarmaktens förband och enheter.¹⁰

Vid operativa och taktiska enheter delas logistiken in i stödfunktionerna förnödenhetsförsörjning, teknisk tjänst, kommunikationstjänst samt hälso- och sjukvårdstjänst.¹¹

Insatsförsvaret:

Dagens grund- och insatsorganisation med teorier från Grundsyn Logistik samt uppbyggnad av förband, uppgifter och krav på dessa från och med år 2009.

Invasionsförsvaret:

Förhållanden och uppbyggnad av förband som går att härleda till innan år 2000.

Manövertänkande:

Grunden för Försvarmaktens agerande är manövertänkande. Manövertänkande är Försvarmaktens uppfattning om hur vilja och resurser på bästa sätt skall användas för att uppnå uppsatta mål i en konflikt eller annan situation där militära medel används. Idéerna i manövertänkande är giltiga på samtliga krigförings- och konfliktnivåer. Här beskrivs manövertänkande främst utifrån en konflikt med väpnad strid. De principer och begrepp som framhävs är dock generella och kan därför tillämpas även i andra situationer.

Manövertänkande syftar till att uppnå avgöranden genom att åstadkomma systemchock. Grunden för manövertänkande är att

- tillämpa den indirekta metoden och utnyttja kritiska sårbarheter
- ständigt sträva efter initiativet, vilket underlättas av uppdragstaktik.¹²

Uppdragstaktik:

Uppdragstaktik är Försvarmaktens ledningsmetod. Inom uppdragstaktiken tilldelar chefen uppgift samt resurser och riktlinjer till sina underställda men lämnar så mycket som möjligt av uppgiftens lösande till dem. Uppdragstaktik bygger på den förutsättningen att ledningsfilosofin kännetecknas av initiativkraft, självständigt beslutsfattande, individuellt ansvarstagande och ömsesidigt förtroende mellan

⁷ Försvarmakten, H Uh Fred, 1996, sid 7

⁸ Försvarmakten, BrigR A Uhbat, 1998, sid 65

⁹ Försvarmakten, BrigR A Uhbat, 1998, sid 47

¹⁰ Försvarmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 8

¹¹ Försvarmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 10

¹² Försvarmakten, Militärstrategisk doktrin, 2002, sid 81

Yrkesofficersprogrammet 2006-2009

nivåerna.¹³

¹³ Försvarsmakten, Militärstrategisk doktrin, 2002, sid 90

2 FÖRSVARSMAKTENS UPPGIFTER

Grunden för Försvarsmaktens verksamhet är förmågan till väpnad strid¹⁴ och är i och med det Sveriges yttersta säkerhetspolitiska instrument.¹⁵

Utifrån de grundreglerna finns Försvarsmaktens uppgifter mer preciserade:¹⁶

- Försvarsmakten ska kunna försvara Sverige mot väpnat angrepp var det än kommer ifrån. Hela Sverige ska kunna försvaras.
- Försvarsmakten ska hävda Sveriges territoriella integritet.
- Försvarsmakten ska bidra till fred och säkerhet i omvärlden genom att kunna genomföra och lämna stöd till fredsfrämjande operationer och säkerhetsfrämjande samarbete samt kunna lämna stöd till humanitär verksamhet.
- Försvarsmakten ska bidra till att stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred genom att kunna samverka med andra myndigheter och kunna ställa resurser till förfogande.

Med utgångspunkt i dessa uppgifter får Försvarsmakten varje år en inriktning och övergripande mål från regeringen i form utav ett regleringsbrev. I regleringsbrevet presenteras ett antal operativa förmågor som skall ligga till grund för utvecklingen i organisationen. Försvarsmaktens mål och inriktning för 2009 är enligt "Regleringsbrev för budgetåret 2009 avseende Försvarsmakten"¹⁷ indelade i tre operativa förmågor.

Operativ förmåga I:

Försvarsmakten ska hävda Sveriges territoriella integritet och bidra till att förebygga och hantera kriser i vår omvärld genom att medverka i fredsfrämjande insatser.

Operativ förmåga II:

Försvarsmakten ska ha förmåga att vid ett försämrat omvärldsläge kunna hantera händelseutvecklingar och hot som kan drabba Sverige samt kunna öka förmågan till insatser internationellt.

Operativ förmåga III:

Försvarsmakten ska efter allvarlig och varaktigt försämrad omvärldsutveckling och successiva beslut av regering och riksdag kunna utveckla förmåga att möta olika former av mer omfattande militära operationer som hotar Sveriges fred och självständighet.

Utifrån dessa operativa förmågor är det tänkt att insatsorganisationen skall utvecklas. Internationella insatser skall vara den primära uppgiften för Försvarsmakten, emellertid inte den enda dimensionerande faktor vid utformningen av Försvarsmaktens förband.

¹⁴ Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten

¹⁵ Försvarsmaktens verksamhetsidé

¹⁶ Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten

¹⁷ Försvarsmaktens verksamhet för budgetåret 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 06, bet. 2008/09:FöU1, skr. 2008/09:119, prop. 2008/09:72, utg.omr. 06, bet. 2008/09:UFöU2, rskr. 2008/09:153).

Yrkesofficersprogrammet 2006-2009

Regleringsbrevet styr dessutom vilka förband som kommer att bibehållas, utvecklas eller avskaffas. Inför 2009 är följande beslutat inför utvecklingen av logistikförband i insatsorganisationen:¹⁸

Den tekniska bataljonen, det tunga transportkompaniet och logistikbataljonen bevaras i dess tidigare form. Sjukhuskompaniet och sjukvårdsförstärkningskompaniet fortsätter att utvecklas mot ett nytt förbandskoncept medan den operativa transportbataljonen och underhållsbataljonen avslutas.

2.1 Logistik i militära operationer

För att kunna genomföra de uppgifter som Försvarsmaktens väpnade styrkor skall behärska, behövs resurser för att underhålla och manövrera dem i insatsområdet.¹⁹ Logistik innebär i praktiken att få fram rätt saker, till rätt plats, i rätt tid och i rätt mängd²⁰. I boken *Militärteorins grunder* beskriver Widén och Ångström att flera militärer och militära tänkare understryker att logistiken är viktig för en framgångsrik krigföring och att den brittiske fältmarskalken Montgomery noterade att ungefär 80 procent av de problem han fick reda ut under andra världskriget var just logistiska problem.²¹ Trots det så uppmärksammas sällan logistiken medan mängder av böcker behandlar taktik och strategi.

Logistikförband utgör en del av Försvarsmaktens väpnade styrkor och är en essentiell del vid lösandet av uppgifter i olika områden, såväl inom grundorganisationen som inom insatsorganisationen. För att tydliggöra vad logistik kan innebära vid en militär operation har militärhistorikern Eric Muraise i sin bok *Introduction à l'histoire militaire* delat in logistiken i tre delar:

- Underhåll och transport
Säkerställa försörjningen av en rimlig mängd krigsmateriel och att både trupper och utrustning är i god kondition
- Urval och evakuering
Utvärdering, tillbakadragande och ersättning av personal och utrustning som utgått från striden
- Restaurering
Reparationer av utrustning och sjukvård för skadade, vilket kräver baser och depåer varav vissa är skyddade och andra oskyddade.²²

¹⁸ Försvarsmaktens verksamhet för budgetåret 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 06, bet. 2008/09:FöU1, skr. 2008/09:119, prop. 2008/09:72, utg.omr. 06, bet. 2008/09:UFöU2, rskr. 2008/09:153).

¹⁹ Försvarsmakten, *Militärteorins grunder*, 2004, sid 104

²⁰ *Ibid*

²¹ *Ibid*

²² Försvarsmakten, *Militärteorins grunder*, 2004, sid 105

3 UNDERHÅLLSTJÄNST UNDER INVASIONSFÖRSVARET

Striden, eld och rörelse, är det väsentliga. Allt skall ytterst gagna dess syften.

BrigR A Uhbat s 7.

Underhållsförband har till uppgift att understödja de stridande enheterna så att striden kan fortlöpa. En underhållskedja som är väl planerad och som genomförs på ett bra sätt på nivåerna personal-, kommunikation-, underhålls- och sjukvårdstjänst bidrar till en god uthållighet.²³

Underhållsbataljonen i invasionsförsvaret hade till uppgift att understödja brigadens förband så att en underhållssäkerhet åstadkoms, det vill säga att underhållstjänsten var säkrad och kunde understödja brigaden i två riktningar samtidigt.

Underhållsbataljonen utgjordes utav följande kompanier:²⁴

- Bataljonsstaben och underhållsledningskompani
- Underhållskompani
- Sjuktransportkompani
- Sjukvårdskompani
- Försörjningskompani

Bataljonen var ett operativt rörligt förband som var tänkt att stödja brigadens strid mot avancerade angripare. Den var främst dimensionerad för att understödja brigadens anfall och hade möjlighet att göra detta i all tänkbar terräng. Underhållsbataljonen skulle också understödja resterande brigaden vid överraskande anfall mot egen trupp, dock under en begränsad tidsperiod.²⁵

Underhållsbataljonen understödjer de stridande förbanden. Chefen för underhållsbataljonen samverkar med kvartermästaren på den stridande enheten för att klara ut behov och riktlinjer. Därefter ger de två befattningshavarna order till sina respektive enheter efter det som har kommit fram under samverkan för att underhållsbataljonen skall kunna understödja delarna som blivit hänvisade dit.

Nedan redovisas uppgifter och metoder för två av underhållsbataljonens kompanier, underhållskompaniet och försörjningskompaniet.

3.1 Underhållskompani

Närmare beskrivning av underhållskompaniets uppgifter:²⁶

- medföra och distribuera delar av brigadens ammunition
- medföra, hantera och distribuera del av brigadens drivmedel
- förstärka brigadens förband med resurser för tankning och laddning (TOLO)
- understödja brigadens förband med resurser för bärgning av hjulfordon och lätta stridsfordon

²³ Försvarsmakten, BrigR A Uhbat, 1998, sid 7

²⁴ Försvarsmakten, BrigR A Uhbat, 1998, sid 20-29

²⁵ Försvarsmakten, BrigR A Uhbat, 1998, sid 19

²⁶ Försvarsmakten, BrigR A Uhkomp, 2000, sid 17

Yrkesofficersprogrammet 2006-2009

- på order upprätta och betjäna reservstabsplats för underhållsbataljonen
- på order upprätta och bemanna observationsplats och postering
- i anslutning till grupperingsplats/överlämningsplats
- på order av bataljonschef upprätta och bemanna sambandsplats
- ingå med del i såväl brigadens som bataljonens räddnings- och röjningsstyrka
- organisera larmstyrka.

Utöver detta så skall delar ur underhållskompaniet med viss förstärkning från andra enheter ur bataljonen kunna understödja delar av brigaden som är grupperade på annan plats än huvuddelen.

Ingående delar i underhållskompaniet är chefsgrupp/underhållskompani, stab och trosstroppen, TOLO-plutonen och bärgningstroppen.

Stab och trosstroppen är en kompaniresurs som används för ledning, NBC- (numera CBRN), underhålls- och sjukvårdstjänst. Inom troppen finns en chefsgrupp som understödjer kompaniet med NBC-åtgärder vid eventuell fara. Ledningsgruppen ansvarar för kompanistab, kompaniets sambandsmateriel samt att fortlöpande avlyssna bataljonens ledningsnät. Vidare finns en kokgrupp som har som uppgift att sköta hanteringen och tillagningen av livsmedel för samtliga ingående delar i kompaniet. Sjukvårdsgruppen grupperar och betjänar kompanisamlingsplats för sjuka/skadade och ansvarar för den dagliga driften avseende sjukvisitation och omhändertagande. De ansvarar dessutom för transport vidare till sjukvårdskompaniet vid bataljonen.²⁷

TOLO-plutonen förser brigaden med ammunition och drivmedel. De ersätter förnödenheter upp till 50 km från brigadens område. Plutonen är ansvarig för att rekognosera, gruppera och betjäna platser för TOLO, ammunition och tankning av drivmedel. Plutonen skall också kunna upprätta och bemanna observationsplatser och posteringar.²⁸ Chefsgruppen leder plutonens verksamhet med order som ofta innehåller uppgifter som grupperna skall lösa enskilt under lång tid och på stora avstånd ifrån resterande plutonen och kompaniet. TOLO-tropparna understödjer brigaden med ammunition och drivmedel. Platser för detta är antingen en överlämningsplats alternativt efter samverkan enligt hänvisning. TOLO-grupperna ansvarar för platserna för TOLO, ammunition och tankning. Deras uppgift är att ansvara för driften av dessa.²⁹

Bärgningstroppen skall understödja brigaden för omhändertagande av hjulfordon och lätta stridsfordon. Kravet är att de skall fungera enskilt och kunna genomföra bärgning på tre av varandra oberoende platser samtidigt. Bärgningstroppen skall utöver dess huvuduppgifter kunna ansvara för en postering och observationsplats. Vidare skall delar ur troppen kunna sättas in i Räddnings- och röjningsstyrkan vid bataljonen/brigaden. Bärgningstroppen utgörs av både bärgningsgrupper och en bärgningstransportgrupp. De förstnämnda ansvarar för bärgning och bogsering inom ramen för de fordon som troppen skall klara av. De skall även kunna understödja enheter för hjälp av tunga lyft. Bärgningstransportgruppen skall kunna utföra liknande uppgifter som bärgningsgrupperna och utöver det kunna lasta och transportera skadade fordon.

²⁷ Försvarsmakten, BrigR A Uhkomp, 2000, sid 24

²⁸ Försvarsmakten, BrigR A Uhkomp, 2000, sid 25

²⁹ Försvarsmakten, BrigR A Uhkomp, 2000, sid 26

3.2 Försörjningskompani

Försörjningskompaniet vid underhållsbataljonen har till uppgift att:³⁰

- medföra och distribuera del av brigadens ammunition
- utföra transporter av lätta och tunga stridsfordon
- medföra, hantera och distribuera del av brigadens reservmateriel
- upprätta och betjäna brigadlivsmedelsplats
- upprätta och betjäna brigadfältpostkontor
- understödja brigadens förband med sanerings- och brandskyddsåtgärder
- skadeklassa och reparera hjulfordon, främst inom egen bataljon
- kunna upprätta överlämningsplats samt hantera förnödenheter maskinellt på platsen
- på order upprätta och betjäna reservstabsplats för underhållsbataljonen
- genomföra snöröjning och vägunderhåll för underhållsbataljonens behov
- ingå med del i såväl brigadens som bataljonens Räddnings- och röjningsstyrka
- organisera larmstyrka

Kompaniet grupperade oftast i bataljonens bakre område och på sådan plats att tunga transporter kunde komma fram. Ambitionen var att gruppera kompaniet i bebyggelse för att underlätta distributionen av förnödenheter till förbanden.³¹

Ingående delar i försörjningskompaniet är chefsgrupp/försörjningskompani, stab och trosspluton, transportpluton, hanteringstropp, reparations- och reservpluton, intendenturpluton och sanerings-/brandpluton.

Stab och trossplutonen har samma uppgifter på försörjningskompaniet som på underhållskompaniet.

Transportplutonen är en resurs som nyttjas av hela brigaden och som används främst för transporter av ammunition och stridsfordon, med eller utan reparationsbehov. Inom plutonen finns en chefsgrupp samt två transportgrupper. Transportgrupp 65 ton är avsedd för transport av stridsvagnar med reparationsbehov. Transportgrupp 26 ton skall främst kunna transportera stridsfordon. Båda grupperna består utav tre transportekipage vardera och skall kunna transportera från väg nära skadeplats till både kompaniets reparationsplats som till stöd och förstärkningsnivåns reparationsresurser.³²

Hanteringstroppen är en bataljonsresurs som har hand om den maskinella hanteringen av förnödenheter på överlämningsplatser samt snöröjning av vägar och grupperingsplatser. De kan även i vissa fall utföra vägunderhåll samt förstärka det befintliga vägnätet. På troppen finns två hanteringsgrupper med hjullastare för fältarbeten samt lastbilar för transport.³³

Reparations- och reservpluton ansvarar för brigadens reservmateriel och för underhållsbataljonens reparation av fordon. Plutonchefen leder från chefsgruppen. Övriga ingående delar är två reservmaterielsgrupper samt en transport-/hanteringsgrupp vilka svarar för beställningar och distribution av reservmateriel.

³⁰ Försvarsmakten, BrigR A FörsörjnKomp, 1999, sid 21

³¹ Ibid

³² Försvarsmakten, BrigR A FörsörjnKomp, 1999, sid 23

³³ Försvarsmakten, BrigR A FörsörjnKomp, 1999, sid 25

Yrkesofficersprogrammet 2006-2009

Reservmaterielsgrupperna är indelade i två olika typer, en tung och en lätt reparationsgrupp. Den tunga grupperar en reparationsplats vid kompaniets grupperingsplats och reparerar bataljonens hjulfordon med en reparationstid under 24 timmar. Vid längre reparationstid ansvarar stöd och förstärkningsnivån för reparationen. Den lätta reparationsgruppen är rörlig och genomför reparationer vid skadeplatsen.³⁴

Intendenturpluton har som uppgift att gruppera brigadens livsmedelsplats samt att upprätta och betjäna fältpostkontoret. Plutonen innehar resurser för transport, förvaring och hantering av både färska och torra livsmedel. Inom plutonen finns fyra grupper. Chefsgruppen ansvarar för brigadens beställningar av livsmedel. Två livsmedelsgrupper som har till uppgift att lagra, transportera och hantera livsmedel. Grupperna är utrustade med kylbilar. I plutonen ingår även postgrupp större som upprättar brigadens fältpostkontor. Gruppchefen är tillika fältpostmästare och gruppens medlemmar utgör två fältpostkassörer och en fältpostiljon.³⁵

Sanerings-/brandplutonen ingår i brigadens räddnings och röjningsstyrka. Plutonen nyttjas för sanering materiel som inte kan lösas av de utsatta förbanden. Sanerings-/brandplutonen skall även kunna genomföra brandskyddsuppgifter och hygienuppgifter. Plutonen består av dels en chefsgrupp som kan verka delat för att leda i upp till två riktningar med plutonen och dels två sanerings-/brandgrupper som är utrustade med material för att kunna genomföra sanering efter NBC-stridsmedel samt material för att understödja brigaden med brandpreventiva åtgärder.³⁶

³⁴ Försvarsmakten, BrigR A Försörjnkomp, 1999, sid 26

³⁵ Försvarsmakten, BrigR A Försörjnkomp, 1999, sid 27

³⁶ Försvarsmakten, BrigR A Försörjnkomp, 1999, sid 28

4 UNDERHÅLLSTJÄNST I INSATSFÖRSVARET

4.1 Försvarsmaktens logistikkoncept

Försvarsmaktens logistik har som mål att ge stöd åt samtliga militära verksamheter oavsett om de är på strategisk, operativ eller taktisk nivå eller i insats- och grundorganisationen.³⁷ Försvarsmakten har utarbetat fem grundläggande principer som skall vara vägledande vid planering och genomförande av logistiken:

- Helhetssyn
- Behovsstyrd logistik
- Resurseffektivitet
- Anpassad tillgänglighet
- Interoperabilitet

4.1.1 Helhetssyn

Begreppet helhetssyn syftar till att alla ledningsnivåer skall ha insikt i och om olika verksamheters betydelse för att uppnå effekt, inte bara logistikens. Helhetssynen kräver en viss kunskap om logistik på alla ledningsnivåer för att åstadkomma ett effektivt nyttjande av resurserna. Logistklösningar som är gemensamma för hela Försvarsmakten skall vara en ledande princip vid dels den förmågeskapande produktionen och dels för logistiken vid insatser och operationer.³⁸

4.1.2 Behovsstyrd logistik

Målet med logistiken i Försvarsmakten är att den skall vara behovsstyrd. Det innebär att rätt dimensionerade logistikresurser avseende kompetens, organisation och metoder skall finnas tillgängliga. För att åstadkomma detta krävs det en bra överspridning av information mellan användare och leverantör.³⁹

4.1.3 Resurseffektivitet

Resurseffektivitet betyder att eftersökt verkan skall uppnås till minsta möjliga resursutnyttjande. Det skall dock jämföras mot insatsens operativa krav på logistikens utformning. Resurseffektiviteten får inte bidra till att kravet på att logistiken flexibelt skall kunna anpassa sig efter andra enheters behov bortprioriteras.⁴⁰

Försvarsmakten skall sträva efter att ha egna logistklösningar för uppgifter som är specifika för Försvarsmakten. Övrig logistikverksamhet inom Försvarsmakten skall prövas för konkurrensutsättning för att uppnå lösningar som är resurseffektiva.⁴¹

³⁷ Försvarsmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 13

³⁸ Ibid

³⁹ Försvarsmakten, Grundsyn Logistik, 2008, sid 14

⁴⁰ Ibid

⁴¹ Ibid

4.1.4 Anpassad tillgänglighet

Enligt Grundsyn Logistik så skall logistiken inom Försvarsmakten dimensioneras och flexibelt kunna anpassas efter insatsorganisationens beredskap och grundorganisationens förmågeskapande produktion.⁴²

4.1.5 Interoperabilitet

Interoperabilitet innebär att förband verksamma inom logistiken skall kunna samarbeta både nationellt och internationellt. Det betyder en standardisering av arbetsätt, materiel och nomenklatur. I praktiken medför det att NATO-standarder skall prioriteras vid inköp och utveckling av ny materiel som främst skall användas i internationella operationer. Utöver detta skall EU:s, NATO:s och FN:s logistikkoncept, procedurer och terminologi kunna användas.⁴³

4.2 Genomförande av logistikverksamhet inom Försvarsmakten

Logistik i allmänhet och underhållstjänsten i synnerhet styrs av insats- och grundorganisationens behov av stöd för att ha möjlighet att kunna verka⁴⁴. För att skapa resurseffektiva logistiklösningar så skall operationernas och insatsernas operativa och taktiska krav styra logistikens genomförande. Vid förmågeskapande produktion så skall rationalitet och ekonomi vara styrande.⁴⁵

4.2.1 Logistikledning

Logistikledning utövas på tre nivåer:

- Strategisk
Syftar till att skapa resurser för logistiken för genomförandet av insatsen eller operationen.
- Operativ
Syftar till att fördela redan tillgängliga resurser till den taktiska nivån. Meningen i det är att skapa handlingsfrihet och uthållighet.
- Taktisk
Syftar till att fördela förnödenheter och tjänster till enskilda förband.

Ledningssystemet skall utarbetas så att modulärt uppbyggda logistikresurser skall kunna ledas. Vidare så skall ledningen karakteriseras av manövertänkande och logistiken skall vara behovsstyrd.⁴⁶

4.2.2 Logistik vid operationer och insatser

Försvarsmaktens potential att genomföra insatser, främst internationellt är den enskilda faktor som mest kommer att påverka verksamheten på sikt.⁴⁷ Grunderna i Försvarsmaktens logistikkoncept som redovisades tidigare ska vara desamma oavsett om verksamheten bedrivs nationellt eller internationellt.

⁴² Försvarsmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 16

⁴³ Försvarsmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 16

⁴⁴ Försvarsmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 17

⁴⁵ Ibid

⁴⁶ Ibid

⁴⁷ Ibid

Yrkesofficersprogrammet 2006-2009

Uppbyggnaden av logistikförbanden i insatsorganisationen skall vara modulärt och skall fungera som den främre nivåns logistikresurser. Den bakre nivån består av Försvarsmaktens Logistik samt övriga relevanta resurser, både militära och civila.⁴⁸

Viktigt att notera är att Försvarsmakten aldrig kan frånsäga sig ansvaret för deras egna styrkor i en internationell insats. Utformningen av logistiken i Försvarsmakten påverkas således av dennes deltagande i internationell verksamhet.⁴⁹

4.2.3 Logistik vid förmågeskapande produktion

I syfte att erhålla resurseffektiva lösningar så skall logistikverksamhet som inte tillhör kärnverksamheten i Försvarsmakten konkurransutsättas. Det innebär att logistiken i den förmågeskapande produktionen till stor del kommer att vara upphandlad av aktörer utanför Försvarsmakten och efterfrågestyrd. Något som skiljer den förmågeskapande produktionen med den förmågeutnyttjande insatsen är att logistiken i princip skall genomföras under samma omständigheter och med samma ledning oavsett konfliktnivå.⁵⁰

4.2.4 Försvarsmaktens bakre logistiknivå

Den bakre logistiknivån i Försvarsmakten består av främst Försvarsmaktens Logistik, men även av designansvariga organisationer samt andra civila och militära aktörer. Försvarsmaktens Logistik är en försvarsmaktsägd resurs och tyngdpunkten i den bakre logistiken. Verksamheten i Försvarsmaktens Logistik ska i huvudsak vara försvarsmaktsunik och av den karaktären att den inte kan eller bör utföras av andra aktörer. Planeringen och beredskapen för att stödja insatsorganisationen skall regleras utifrån de krav på beredskap och uthållighet som Försvarsmakten ställer.⁵¹

4.3 Trender i underhållstjänsten vid Ledningsregementet

Trender idag är att man skräddarsyr logistikförband efter kund, med hänsyn till rådande omständigheter avseende uppgift, hot, ekonomi och personalramar. En kravspecifikation över minsta möjliga organisation (personal, utrustning) för att lösa uppdraget tas fram för att skapa ett resurseffektivt förband. Tillkommer extra resurser i form av personal, ekonomi eller utrustning planeras förbandet om och utökas.

En stor skillnad i dagens logistikverksamhet gentemot tidigare är att underhållsförbanden under insatser är beroende av större, tyngre och mer komplexa materielsystem. Det har medfört i takt med minskade personalramar att soldaternas utbildning på systemen har blivit mer grundläggande än vad som varit tidigare. Det i sig är både positivt och negativt, positivt i den mening att personalen fått en bredare utbildning och fått kännedom om fler antal materielsystem och negativ i den mening att spetskompetensen försvunnit och att utbildningstiden inte räcker till. Idag måste soldaterna i någon form av befattning inom underhållstjänsten kompletteringsutbildas innan de kan verka i internationella insatser.

Till följd av avskaffandet av kompanibefäl bland de värnpliktiga har kompetensen som kvartermästare gått förlorad.

⁴⁸ Försvarsmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 22

⁴⁹ Försvarsmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 24

⁵⁰ Försvarsmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 25

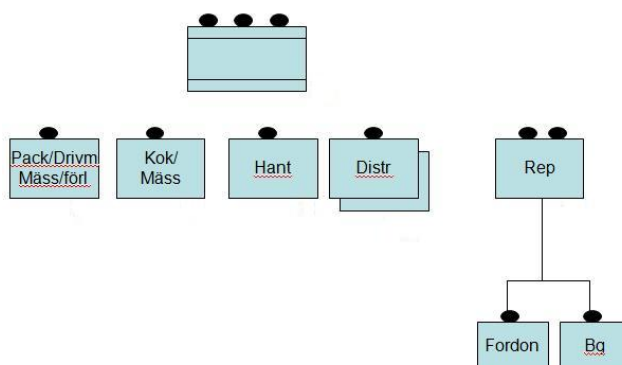
⁵¹ Ibid

Yrkesofficersprogrammet 2006-2009

Vad gäller kravet på interoperabilitet så märks den trenden av i insatsorganisationen och materiel såväl som metoder har anpassats till andra nationer utomlands. Problemet i detta uppstår i och med det att den utrustning som är interoperabel endast finns tillgå i utlandsstyrkan och inte går att utbilda på i Sverige. Signalering, orderuttryck och modeller (ex medevac) är dock implementerat även i grundutbildningen.⁵²

4.4 Logistiklösning i grundorganisationen på brigadstabskompaniet vid Ledningsregementet 2009

Under utbildningsåret 2009/2010 kommer det vid Ledningsregementet att finnas en sammansatt tross- och reparationspluton för att tillgodose grundorganisationens behov av underhållstjänst. Den kommer att vara uppbyggd i två delar med en trossropp och en reparationsropp, enligt figur 1.

Figur 1 Uppbyggnad av tross/repppluton utbildningsår 2009/2010 vid Ledningsregementet

Underhållstjänsten vid brigadstabskompaniet vid Ledningsregementet utgörs av en pluton med kombinerade förmågor, vilket skiljer sig från tidigare. Den innehåller mindre enheter av vad som tidigare förekom inom trosskompaniet och där på stabs- och trossplutonen samt reparationsplutonen. Det följer utvecklingen mot logistikförband som är anpassade för förbanden de skall understödja.

Trossdelen på plutonen:

Packgrupp:

Ansvarar för drivmedelstjänst, gruppering av förläggning och mäss. De är tillika en transportresurs och utgör kompaniets packgrupp. Packgruppen förfogar över sex stycken lastbilar med tillhörande tungt släp.

Kokgrupp:

Kokgruppens uppgift är att gruppera och betjäna mäss samt genomföra livsmedelstransporter. De skall även kunna tillaga och utspisa 250 portioner fem gånger dagligen till behövande enheter. Kokgruppen har fyra stycken lastbilar och tre stycken tunga släp för detta ändamål.

Hanteringsgrupp:

Hanteringsgruppen skall understödja packgruppen. Hanteringsgruppen disponerar en hjullastare, en lastbil med tillhörande släp, motorsågar och tält.

⁵² Bilaga 1, referat från intervju med Kn Johan Clerborn vid Ledningsregementet.

Yrkesofficersprogrammet 2006-2009

Distributionsgrupp:

Distributionsgruppen skall stå för underhållstransporter till enheter som inte är grupperade vid huvuddelen av styrkan. Gruppen har en terrängbil 40 med släpkärra.

Reparationsdelen på plutonen:Fordonsreparationsgrupp:

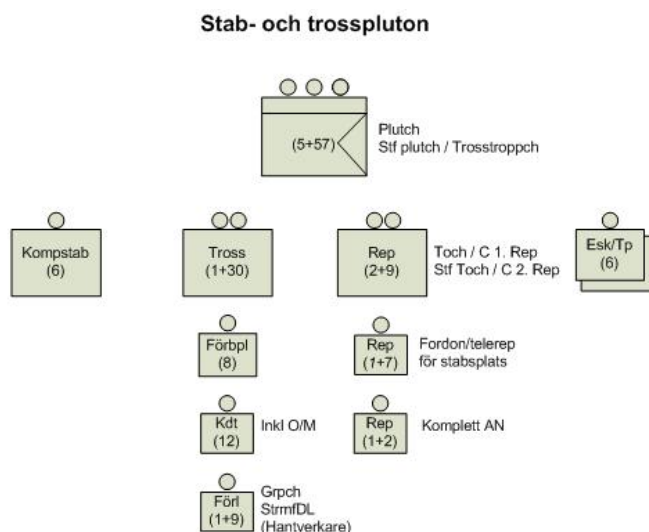
Ansvarar för fordons- och pansarterrängbilsreparationer på kompaniet. Disponerar en lastbil med tillhörande tungt släp samt en pansarterrängbil.

Bärgargrupp:

Bärgargruppen har som uppgift att kunna genomföra bärgning av alla typfordon vid kompaniet. Gruppen förfogar över en bärgarbandvagn och en bärgarterrängbil.

4.5 Logistiklösning till stabsförbanden i Nordic Battle Group 2011

Nordic Battle Group 2011 kommer preliminärt att ha en stab- och trosspluton som ansvarar för underhållstjänsten till stabsförbanden.⁵³ Den kommer att vara indelad i en kompanistabsgrupp, en trossstropp, en reparationstropp och en eskort- och transportgrupp, enligt figur 2.

Figur 2 Preliminär uppbyggnad av stab- och trosspluton vid NBG 2011

Uppbyggnaden är anpassad för stabsförbandet och innehåller delar för att täcka stabsförbandens logistikbehov.

4.5.1 Skillnader i logistiklösningarna i de två exemplen

De två exemplen på utformningen av logistikförband i grundorganisationen och insatsorganisationen är i stort sett snarlika bortsett från vissa skillnader. Grundorganisationen innehar resurser för bärgning av både hjul- och bandfordon, något som stab- och trossplutonen i insatsorganisationen saknar. Likaså saknar tross- och reparationsplutonen i grundorganisationen möjligheter att genomföra postväxling (civilt och militärt) samt att distribuera post inom det egna förbandet.

⁵³ Skrivelse HKV 2008-06-12 01630.69581 Remiss (F)HQ med stabsförband

5 KONKLUSION

För att redovisa en slutsats av avhandlingen kommer en återkoppling att göras till uppsatsens frågeställningar.

- På vilket/vilka sätt skiljer underhållstjänsten och logistikförbanden sig åt i dagens grund- och insatsorganisation gentemot tidigare invasionsförsvar?

Underhållstjänsten idag bedrivs på ett annat sätt än förut. Tidigare byggde logistikorganisationen typförband som hade reglementen att utgå ifrån för i princip all verksamhet. Det var noga styrt hur förbanden skulle vara organiserade, från gruppnivå och uppåt. På ett sätt kan det tänkas att det var enklare att bedriva logistikverksamheten nationellt under de förhållandena då det fanns klara direktiv för verksamheten. Internationellt blev samarbetet med övriga nationer svårare på grund av den på förhand bestämda organisationen och att den materiel, de orderuttryck och den arbetsmetodik som fanns endast var anpassad för den svenska försvarsmakten.

Idag är trenderna inom logistiken att det sätts upp skräddarsydda förband som är anpassade för de enheter som de skall understödja. Det går inte att ta fram ett underhållskompani med en uppbyggnad som är densamma oavsett vart i grund- eller insatsorganisationen man befinner sig, utan det skiljer sig åt beroende på en mängd faktorer. Behovs- och resurseffektiviteten har hamnat i fokus vilket har medfört att logistikförbandens uppbyggnad styrs utav den kunden de skall hjälpa och med hänsyn till omständigheter såsom uppgift, hot, ekonomi och personalramar.

Underhållsförbanden idag är dessutom beroende av större, tyngre och mer komplexa materielsystem vilket medför att personalen idag har blivit tvungna att få en bredare kunskap om fler system än tidigare. Det kan till del vara positivt att personalen har fått insikt i och kan arbeta inom fler områden men det kan också vara negativt då spetskompetensen går förlorad. Två exempel på det är att tiden idag inte räcker till för soldaternas utbildning, vilket medför att deras utbildning endast blir grundläggande på utrustningen och att de behöver kompletteringsutbildas innan de kan verka inom någon form av underhållsbefattning vid internationella insatser samt att kompetensen som kvartermästare falnar då utbildningstiden kortats och värnpliktiga som kompanibefäl har avskaffats.

En stor skillnad avseende materiel idag gentemot tidigare är att utrustning, signalering och orderuttryck är anpassad till exempelvis NATO vilket har ökat Sveriges förmåga att samarbeta med andra nationer. Det är positivt och visar på att även logistikorganisationen är under utveckling.

- På vilket/vilka sätt är kraven och uppgifterna som ställs på förbanden olika i de två fallen?

De övergripande kraven och uppgifterna som ställs idag är i stort sett desamma med tidigare. Logistikförbanden skall understödja de stridande enheterna för att möjliggöra elden och rörelsen. Ur ett mindre perspektiv är kraven och uppgifterna som ställs på logistikförbanden idag inte lika strikt definierade som förut. Det tror jag till stor del beror på att det idag inte finns något typförband

Yrkesofficersprogrammet 2006-2009

och inte heller några styrda uppgifter som förbandet skall lösa utan att det inarbetas i varje ny förbandsorganisation.

Ett exempel på när det däremot finns stora likheter i uppgifter och krav är när jag jämför de preliminära krav som är ställda till stab- och trossplutonen vid stabsförbandet på Nordic Battle Group 2011 och de som underhålls- och försörjningskompaniet hade tidigare. Där finns det stora likheter och det tror jag beror på att dels så är den approximativa uppgiften som stabsförbanden skall lösa definierad och dels så har erfarenheter, uppgifter till förbanden och arbetsmetodik från förr implementerats i det nya logistikförbandet.

Sammantaget så blir slutsatserna att logistiktjänsten idag har betydande skillnader från förr och att de flesta styrande dokument som tidigare fanns är upphävda. Istället anpassas varje logistiklösning inför sin specifika kund för att skapa behovsstyrda och resurseffektiva förband. Det går inte idag att på förhand säga hur logistiken till de stridande enheterna skall genomföras utan att först väga in alla påverkande faktorer och att idag försöka hitta ett typförband till underhållstjänsten är inte möjligt.

5.1 Förslag till vidare forskning

Vidare forskning på hur utbildningen av värnpliktiga har ändrats och eventuellt utvecklas till följd av de förändringar som pågår inom logistikorganisationen vore intressant ur många perspektiv att forska kring. Skiljer sig utbildningen, vad är bättre/sämre och hur märks de mer komplexa materielsystemen idag på de värnpliktigas förmåga att verka inom underhållsskrået jämfört med tidigare.

6 DEFINITIONER OCH BEGREPP

Förbandsnivåer (ungefärlig storlek):

Brigad: 3-4 bataljoner

Bataljon: 3-4 kompanier

Kompani: 3-4 plutoner

Pluton: 2 troppar

Tropp: 2-3 grupper

Grupp: 6-8 personer

TOLO:

Tankning och Laddningsomgång.

Ersättning av förbrukade förnödenheter till förband under lösandet av stridsuppgifter genomförs när behov och möjligheter finns. Vid genomförande av uppfyllnad skall alla förbrukade förnödenheter kunna ersätta vid samma tillfälle. De förnödenheter som främst avses är förutom ammunition och drivmedel (inklusive oljor, fetter, spolarvätska, rödsprit), livsmedel i form av FR (Field Rations) och vatten samt eventuella reservdelar och sjukvårdsförmödenheter. Benämningen på denna typ av förnödenhetsersättning är TOLO. Innehållet i TOLO lasten anpassas efter respektive insatsförband och bör motsvara en prognostiserad förbrukning⁵⁴.

Stöd- och förstärkningsnivå:

Miloförrådskompanier, milotransportkompanier, milohanteringskompanier, miloreparationskompanier samt det civila samhällets resurser⁵⁵. Stöd- och förstärkningsnivån skall förstärka stridsfältsnivån med underhållsresurser.

Stridsfältsnivå:

På stridsfältsnivån finns nödvändiga resurser för underhåll för att bibehålla stridsvärdet på förbandet till dess att stöd- och förstärkningsnivån kan påbörja sitt understöd. Exempel på enheter vid stridsfältsnivån är underhållsbataljonen⁵⁶.

Förmågeskapande produktion:

Logistik inom Försvarens förmågeskapande verksamhet sträcker sig från stöd avseende långsiktig materielanskaffning till stöd av grundorganisationens dagliga verksamhet⁵⁷.

Förmågeutnyttjande insats:

Logistik inom Försvarens förmågeutnyttjande verksamhet omfattar stöd till operationer och insatser över hela konfliktskalan, såväl nationella som internationella⁵⁸.

Främre logistiknivån:

Består utav förbandsbundna resurser och operativa logistikförband och enheter. Styrts i hög grad utav taktiska och operativa krav och behov⁵⁹.

⁵⁴ Försvarensmakten, Handbok Logistik, 2007, sid 39

⁵⁵ Försvarensmakten, BrigR A Försörjningskomp, 1999, sid 8

⁵⁶ Försvarensmakten, BrigR A Försörjningskomp, 1999, sid 9

⁵⁷ Försvarensmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 11

⁵⁸ Ibid

⁵⁹ Försvarensmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 12

Yrkesofficersprogrammet 2006-2009

Bakre logistknivån:

Består utav Försvarsmaktens egna resurser, bland annat Försvarsmaktens Logistik (FMLOG). Logistikresurserna och verksamheten i den bakre nivån kan innehålla en högre grad av fredsrationalitet och standardprocesser med andra tidskrav än vid den främre nivån.⁶⁰

Designansvar:

Designansvarig innebär ansvar för att specifikationsarbete, teknisk lösning, konstruktion och konfiguration av förnödenheter och dess underhållslösningar uppfyller av HKV fastställda målsättningar för prestanda, funktion och systemsäkerhet, att driftserfarenheter utvärderas och att åtgärder vidtas om målsättningarna inte uppfylls. Designansvarig fastställer instruktioner för drift och underhåll samt ger ut säkerhetsgodkännande. Designansvarig kan även ges speciella uppgifter mot beställning, t ex att teckna underhållsavtal.⁶¹

NBC:

Nukleära, biologiska mikroorganismer och kemiska ämnen.⁶²

CBRN:

Kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära händelser.⁶³

⁶⁰ Ibid

⁶¹ Försvarsmakten, Grundsyn Logistik, 2007, sid 32

⁶² Försvarsmakten, Soldaten i Fält, 2001 sid 100

⁶³ <http://www.mil.se/skyddc/Vad-ar-CBRN/>

7 BILAGA 1

Referat från intervju med Johan Clerborn, fredag den 3 april 2009.

Trender idag är att man skräddarsyr logistikförband efter kund, med hänsyn till rådande omständigheter avseende uppgift, hot, ekonomi och personalramar. En kravspecifikation över minsta möjliga organisation (personal, utrustning) för att lösa uppdraget tas fram för att skapa ett resurseffektivt förband. Tillkommer extra resurser i form av personal, ekonomi eller utrustning planeras förbandet om och utökas.

En stor skillnad i dagens logistikverksamhet gentemot tidigare är att underhållsförbanden under insatser är beroende av större, tyngre och mer komplexa materielsystem. Det har medfört i takt med minskade personalramar att soldaternas utbildning på systemen har blivit mer grundläggande än vad som varit tidigare. Det i sig är både positivt och negativt, positivt i den mening att personalen fått en bredare utbildning och fått kännedom om fler antal materielsystem och negativ i den mening att spetskompetensen försvunnit och att utbildningstiden inte räcker till. Idag måste soldaterna i någon form av befattning inom underhållstjänsten kompletteringsutbildas innan de kan verka i internationella insatser.

Till följd av avskaffandet av kompanibefäl bland de värnpliktiga har kompetensen som kvartermästare gått förlorad.

Vad gäller kravet på interoperabilitet så märks den trenden av i insatsorganisationen och materiel såväl som metoder har anpassats till andra nationer utomlands. Problemet i detta uppstår i och med det att den utrustning som är interoperabel endast finns att tillgå i utlandsstyrkan och inte går att utbilda på i Sverige. Signalering, orderuttryck och modeller (ex medevac) är dock implementerat även i grundutbildningen på hemmaplan.

8 LITTERATUR OCH KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur:

- Försvarsmakten, (2007), *Grundsyn Logistik*, Stockholm: Högkvarteret
- Försvarsmakten, (2001), *Soldaten i Fält*, Stockholm, Högkvarteret
- Försvarsmakten, (1996), *Handbok Underhåll Fred*, Stockholm, Högkvarteret
- Försvarsmakten, (2000), *Brigadreglemente Armén Underhållskompani*, Stockholm, Högkvarteret
- Försvarsmakten, (1999), *Brigadreglemente Armén Försörjningskompani*, Stockholm, Högkvarteret
- Försvarsmakten, (2000), *Brigadreglemente Armén Underhållskompani*, Stockholm, Högkvarteret
- Försvarsmakten, (1998), *Brigadreglemente Armén Underhållsbataljon*, Stockholm, Högkvarteret
- Försvarsmakten, (2000), *Brigadreglemente Armén Trosskompani*, Stockholm, Högkvarteret
- Försvarsmakten, (2005), *Doktrin för markoperationer*, Stockholm, Högkvarteret
- Försvarsmakten, (2002), *Militärstrategisk doktrin*, Stockholm, Högkvarteret
- Försvarsmakten, (2004), *Militärteorins grunder*, Stockholm, Högkvarteret
- Försvarsmakten, (2007), *Handbok Logistik*, Stockholm, Högkvarteret

Intervju

Kn Johan Clerborn
Tross- och reparationspluton, brigadstabskompaniet
Ledningsregementet

Internet

<http://www.mil.se/skyddc/Vad-ar-CBRN/>

Skriftliga källor

Försvarsmaktens verksamhet för budgetåret 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 06, bet. 2008/09:FöU1, skr. 2008/09:119, prop. 2008/09:72, utg.omr. 06, bet. 2008/09:UFöU2, rskr. 2008/09:153).

Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten

Skrivelse HKV 2008-06-12 01630.69581 Remiss (F)HQ med stabsförband

Skrivelse HKV 2008-06-12 01630.69581 Bilaga 1 till Remiss TOEM (F)HQ med stabsförband